

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

DE HANDLEIDING VOOR HET HOUDEN VAN HUISDIEREN

Serie vissen

Platy

Xiphophorus maculatus

De platy is een populaire verschijning in menig gezelschapsaquarium. Het is dan ook een vrij gemakkelijk te houden vis die goed samengaat met andere vissoorten en kleur brengt in het aquarium. Er bestaan platy's met diverse kleuren en aftekening. Ze planten zich gemakkelijk voort.

Kies het juiste dier voor uw situatie: lees vóór het kopen eerst of de platy het huisdier is dat u zoekt.

Algemeen

De platy, ook wel plaatje genoemd, is een bekende aquariumvis. Oorspronkelijk komen ze uit Mexico, Guatemala en Honduras. Van nature hebben ze allerlei kleurschakeringen, maar de kweekvormen hebben eerder egale oranje- en roodtinten met of zonder aftekening. De vrouwtjes worden tot zes centimeter lang, de mannetjes blijven kleiner. Platy's behoren tot de levendbarende tandkarpers. Dit betekent dat de vrouwtjes geen eieren leggen maar deze inwendig uitbroeden. Platy's worden maximaal drie tot vier jaar oud.

Verschillende varianten

Platy's komen in verschillende kweekvarianten voor. Deze kunnen geel, oranje, zwart, rood, blauw en gevlekt zijn. Er bestaan allerlei tekeningen, zoals bijvoorbeeld de Mickey Mouse platy die bij zijn staart een aftekening heeft die op het hoofd van Mickey Mouse lijkt. Ook zijn er platy's met extra hoge rugvinnen. De platy is gemakkelijk te verwarren met de nauw verwante *Xiphophorus variatus*. Deze is echter wat groter. Er komen ook kruisingen voor.

Van nature

Van nature komen platy's voor in rustig zoet water met ruime begroeiing. Ze eten wormen, kreeftjes, insecten en planten zoals algen. Platy's zijn vreedzaam en leven in groepen.

Huisvesting

Bij het opzetten, inrichten en onderhouden van een aquarium komt heel wat kijken. In de Praktische informatie over 'het tropisch zoetwateraquarium' leest u hoe u dat aan kunt pakken en worden de gebruikte termen nader uitgelegd.

U kunt kiezen voor een bak met alleen platy's, maar ze zijn ook geschikt om in gezelschapsaquaria te houden met andere soorten, bijvoorbeeld guppy's of neontetra's. Platy's maken gebruik van alle waterlagen maar het meest van de middelste laag.

Om platy's te houden heeft u een aquarium nodig van tenminste 50 tot 60 centimeter lang. Neem altijd meer vrouwtjes dan mannetjes omdat de mannetjes de vrouwtjes blijven opjagen om te paren. Eén mannetje per twee tot vier vrouwtjes werkt het beste.

Hoewel platy's bestand zijn tegen temperaturen tussen 20 en 26 graden Celsius is een watertemperatuur rond 24 graden het beste voor hen. De pH-waarde (zuurgraad) van het water hoort tussen zeven en acht te liggen, de hardheid moet tussen 10 en 25 DH liggen. Een luchtpomp, een waterfilter en verlichting horen ook tot de basisuitrusting van het aquarium. Waterplanten doen dienst als schuilplaats voor de jonge visjes en helpen de waterkwaliteit op peil te houden.

Verzorgen en hanteren

Dagelijks moet u de vissen even bekijken om te zien of ze gezond zijn. Controleer ook de watertemperatuur en verwijder eventuele voedselresten. Haal elke week losse plantenresten weg.

Test geregeld het water met testsetjes die u in de dierenspeciaalzaak kunt kopen. Belangrijk zijn daarbij vooral de zuurgraad (pH), de hardheid en de hoeveelheid ammonium, nitriet en nitraat. Bij een goed werkend filter zijn ammonium en nitriet niet meetbaar aanwezig. Nitraat kan het gemakkelijkst uit het water worden verwijderd door water te verversen. Ververs daarom

regelmatig, afhankelijk van de gemeten waterkwaliteit. Een richtlijn voor platy's is om elke twee weken ongeveer een derde van het water te vervangen.

Maak het mechanische deel van het filter regelmatig schoon door te spoelen in het oude aquariumwater. Maak indien nodig de ruiten schoon met een magneetveger, een krabber of filterwatten.

Gebruik attributen die voor het aquarium bestemd zijn, zoals een emmer en schepnetje, alleen voor het aquarium en niet voor andere huishoudelijke activiteiten. Was altijd uw handen nadat u met het aquarium bezig bent geweest. Gebruikt u een hevelsling, zorg er dan voor dat u geen water binnen krijgt. Sommige visziekten zijn ook besmettelijk voor mensen.

Voeding

U kunt allerlei soorten voer gebruiken voor de platy's, zoals droogvoer, diepvriesvoer zoals *Artemia* (pekelkreeftjes, geschikt voor jonge platy's) en levend voer zoals watervlooien, *Tubifex* of muggenlarven. Laat diepvriesvoer wel eerst ontdooien. Voor pasgeboren platy's verkruint u het droogvoer. Platy's eten ook graag algen en ander groenvoer.

Voer zoveel als de vissen in één tot twee minuten op eten. Bewaar het potje droogvoer niet op de lichtkap van het aquarium, want dan wordt het te warm en gaan de vitaminen verloren.

Voortplanting

Bij platy's is het verschil tussen mannetjes en vrouwtjes gemakkelijk te zien. Niet alleen is het mannetje vaak kleiner dan het vrouwtje, ook de aarsvin ziet er anders uit. Bij de mannetjesplaty is deze omgevormd tot een paringsorgaan, het gonopodium: omdat de platy levendbarend is, moet de bevruchting van het vrouwtje inwendig gebeuren. Vrouwtjesplaty's kunnen in de loop van hun leven in een mannetje veranderen.

De vrouwtjes kunnen het sperma opslaan en verdelen over meerdere bevruchtingen. Zwangere vrouwtjes zijn te herkennen aan een donkere vlek op hun achterlijf. De zwangerschap duurt vier tot zes weken. Het vrouwtje krijgt per keer gemiddeld twintig tot veertig jongen. Grotere vrouwtjes krijgen vaak meer jongen dan kleine vrouwtjes. De jonge platy's zorgen voor zichzelf. Ze hebben wel een verstopplaats nodig in bijvoorbeeld drijvende waterplanten, anders worden ze opgegeten.

Na ongeveer drie maanden kunnen platy's zichzelf alweer voortplanten, hoewel er ook typen zijn waarbij dit langer duurt, voor vrouwtjes soms zelfs meer dan een jaar.

Ziekten en aandoeningen

Om uw vissen gezond te houden is het erg belangrijk om te zorgen voor een goede waterkwaliteit en goede voeding. Stress kunt u voorkomen door de vissen zoveel mogelijk met rust te laten en een vast dagpatroon aan te houden. Zet geen soorten bij elkaar die elkaar lastigvallen.

Tekenen van gezondheidsproblemen zijn een doffe of aangetaste huid, geknepen vinnen, een afwijkende lichaamsvorm en een afwijkende manier van zwemmen (bijvoorbeeld schommelend of scheef).

Platy's kunnen, net als veel andere aquariumvissen, last krijgen van parasieten. Voorbeelden van parasitaire huidaandoeningen zijn witte stip en fluweelziekte. Op de kieuwen kunnen eencelligen en kieuwwormen voorkomen. Deze laatste zetten zich in de kieuwen vast met haakjes, waardoor het weefsel beschadigt en er infecties ontstaan. Ook in de darmen komen parasieten voor, waaronder verschillende wormen en flagellaten.

Bacteriën kunnen diverse visziekten veroorzaken. Columnaris ziekte lijdt vooral tot aantasting van de huid en kieuwen en kan zich snel uitbreiden tot een ernstige ziekte. Het is lastig te behandelen.

Vissen-TBC wordt veroorzaakt door de bacterie *Mycobacterium*. Deze tast de organen van de vis aan. Bij de mens kan deze bacterie zwemmersgranuloom veroorzaken, een ziekte met huidwondjes waar een lange antibioticumkuur voor nodig is. Vissen-TBC kan ook via bevroren voeding worden overgedragen.

Infecties door bacteriën zijn vaak secundair: ze zijn dan een gevolg van verminderde weerstand (bijvoorbeeld door stress), een beschadigde huid of een aantasting van de slijm laag van de huid door een slechte waterkwaliteit. Een voorbeeld hiervan is vinrot. Belangrijk is dus om niet alleen de aandoening te verhelpen, maar vooral ook de primaire oorzaak op te sporen en te corrigeren.

Vaak kunnen vissen door een snelle behandeling weer herstellen. In de dieren- of aquariumspecialzaak kunt u terecht voor algemeen advies over ziekten en mogelijke behandelwijzen. Ook vindt u hier enkele middelen om ziekten te behandelen. Zorg er wel voor dat u lang genoeg doorgaat met behandelen, zodat alle ziekteverwekkers gedood worden.

Er zijn in Nederland ook dierenartsen die gespecialiseerd zijn in vissen. Is laboratoriumonderzoek nodig dan kunt u contact opnemen met het visziektenlaboratorium van CVI in Lelystad.

In de Praktische informatie over 'Ziekten en aandoeningen bij zoetwatervissen' leest u meer over visziekten.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is geen specifieke ervaring nodig. Zorg wel dat u zich van tevoren goed informeert over het opzetten van een aquarium.

Aanschaf en kosten

Platy's kunt u kopen bij de aquariumspecialzaak. Let er bij het kopen van vissen op dat ze uit schone bakken met gezonde dieren komen. Kies de meest actieve vissen. Let erop dat de vissen een mooie schone huid hebben en niet mager zijn. Laat de dieren geleidelijk wennen aan de nieuwe wateromstandigheden, nog beter is het om nieuwe vissen in een quarantainebak te plaatsen.

Een platy is een goedkope vis, per stuk bent u ongeveer een tot enkele euro's kwijt. De opstartkosten van een aquarium hangen af van de grootte van het aquarium en de gewenste techniek. Terugkerende kosten zijn die voor voer, testsetjes, filtermateriaal en energie voor verwarming en licht. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als er ziekten in het aquarium ontstaan.

Bij het LICG kunt u terecht voor onafhankelijke en betrouwbare informatie over het 'houden van huisdieren'. Door het bieden van deze informatie en het organiseren van campagnes levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

Versie: april 2012

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl